



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 121/13

Λουξεμβούργο, 26 Σεπτεμβρίου 2013

Απόφαση στην υπόθεση C-539/11
Ottica New Line

Τα δημογραφικά και γεωγραφικά όρια που προβλέπει η ιταλική ρύθμιση περί ιδρύσεως νέων καταστημάτων οπτικών ειδών συνιστούν περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως

Είναι δυνατό, πάντως, τα όρια αυτά να είναι συμβατά με το δίκαιο της Ένωσης, εφόσον οι αρμόδιες αρχές κάνουν χρήση της διακριτικής ευχέρειάς τους τηρώντας διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, με σκοπό την επίτευξη, κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό, του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας στο σύνολο της επικράτειας

Προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθολογική κατανομή της προσφοράς, εντός της Σικελίας, όσον αφορά τη δραστηριότητα του οπτικού, ο νόμος της Περιφέρειας Σικελίας απαιτεί για την ίδρυση νέων καταστημάτων οπτικών ειδών τη χορήγηση προηγούμενης διοικητικής άδειας. Η άδεια αυτή χορηγείται εφόσον πληρούνται δύο προϋποθέσεις: αφενός, επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία ενός μόνον καταστήματος ανά 8 000 κατοίκους· αφετέρου, πρέπει να τηρείται ελάχιστη απόσταση 300 μέτρων μεταξύ δύο καταστημάτων.

Είναι δυνατή η παρέκκλιση από τις προϋποθέσεις αυτές εφόσον αποδεδειγμένα υφίστανται τοπικές ανάγκες. Στην περίπτωση αυτή, η δημοτική αρχή μπορεί να χορηγήσει άδεια, κατά παρέκκλιση, αφού λάβει τη γνωμοδότηση ειδικής επιτροπής στο τοπικό εμπορικό επιμελητήριο, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους των οπτικών.

Το 2009, ο δήμος Campobello di Mazara (Τράπανι, Σικελία) χορήγησε στη Fotottica άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος οπτικών ειδών εντός των ορίων του δήμου, κατά παράβαση του νόμου της περιφέρειας.

Κατόπιν τούτου, η ανταγωνίστρια εταιρία Ottica New Line προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και, εν συνεχεία, επιληφθέν της υποθέσεως, το Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana (ακυρωτικό διοικητικό δικαστήριο της Περιφέρειας Σικελίας) υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η άσκηση του επαγγέλματος του οπτικού άπτεται της προστασίας της δημόσιας υγείας¹. Επιπλέον, οι οπτικοί στην προκειμένη περίπτωση όχι απλώς παρέχουν, ελέγχουν και προσαρμόζουν τα μέσα διορθώσεως της οράσεως, αλλά μπορούν επίσης να διορθώσουν οι ίδιοι τα προβλήματα οράσεως, χρησιμοποιώντας οπτικά διορθωτικά μέσα, ή να ενεργήσουν με σκοπό την πρόληψη των διαταραχών της οράσεως.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι δύο προϋποθέσεις που επιβάλλονται με τη **ρύθμιση της Περιφέρειας Σικελίας** εμποδίζουν τους οπτικούς να επιλέξουν ελεύθερα τον τόπο όπου θα ασκούν τη δραστηριότητά τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Κατά συνέπεια, η ρύθμιση αυτή **παρακωλύει και καθιστά λιγότερο ελκυστική την, εντός της**

¹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Δεκεμβρίου 2010, [C-108/09](#), Ker-Optika, βλ. επίσης [ΑΤ αριθ. 117/10](#).

ιταλικής επικράτειας, άσκηση της δραστηριότητας των οπτικών άλλων κρατών μελών από σταθερή εγκατάσταση².

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο εξετάζει αν αυτός ο περιορισμός της ελευθερίας εγκαταστάσεως δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος απόρροιας της προστασίας της δημόσιας υγείας και κατάλληλους ειδικότερα για την επίτευξη του γενικού σκοπού της ισόρροπης κατανομής της έδρας των παρεχόντων υπηρεσίες υγειονομικής περιθάλψεως εντός της επικράτειας, χωρίς να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο.

Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι για να επιτευχθεί ένας τέτοιος σκοπός, **η εγκατάσταση φαρμακείου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προγραμματισμού**. Ειδικότερα, ο προγραμματισμός αυτός μπορεί να περιλαμβάνει τη χορήγηση προηγούμενης άδειας, εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτό είναι απαραίτητο για την κάλυψη ενδεχομένων ελλείψεων όσον αφορά την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και για να αποφευχθεί η δημιουργία μονάδων που επιτελούν την ίδια λειτουργία με ήδη υφιστάμενες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται υγειονομική κάλυψη προσαρμοσμένη στις ανάγκες του πληθυσμού, η οποία καλύπτει το σύνολο της επικράτειας και λαμβάνει υπόψη τις γεωγραφικά απομονωμένες ή κατ' άλλο τρόπο προβληματικές περιοχές.

Οι αρχές αυτές μπορούν να τύχουν εφαρμογής και στην περίπτωση των καταστημάτων οπτικών ειδών, καθόσον οι οπτικοί παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την εκτίμηση της καταστάσεως, τη διατήρηση και την αποκατάσταση της υγείας των ασθενών, οπότε οι υπηρεσίες αυτές **εμπίπτουν στον τομέα της προστασίας της δημόσιας υγείας**.

Επομένως, η αναλογία αριθμού καταστημάτων οπτικών ειδών και αριθμού κατοίκων καθιστά ευχερέστερη την **ισόρροπη κατανομή των καταστημάτων αυτών εντός της επικράτειας** και διασφαλίζει στο σύνολο του πληθυσμού τη **δέουσα πρόσβαση στην παροχή των υπηρεσιών που προσφέρουν οι οπτικοί**. Ο κανόνας με τον οποίο επιβάλλεται ελάχιστη απόσταση μεταξύ δύο καταστημάτων, σε συνδυασμό με τον προηγούμενο κανόνα, ενισχύει τη βεβαιότητα των ασθενών περί του ότι διαθέτουν πρόσβαση σε πάροχο υπηρεσιών υγειονομικής περιθάλψεως ευρισκόμενο κοντά στην κατοικία τους.

Βεβαίως, η ανάγκη ταχείας προσβάσεως στα προϊόντα αυτά είναι μικρότερη από εκείνη που είναι συμφυής σε πολλά φάρμακα, οπότε το συμφέρον στην εγγύτητα των καταστημάτων οπτικών ειδών δεν είναι επιτακτικό σε βαθμό παρεμφερή με τον υφιστάμενο στην περίπτωση της διαθέσεως φαρμάκων.

Πάντως, **απόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν το επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας και τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να διασφαλίζουν την προστασία αυτή**, οπότε, βάσει του δικαίου της Ένωσης, τους παρέχεται περιθώριο εκτιμήσεως.

Κατά την εφαρμογή, όμως, αυτής της ευχέρειας εκτιμήσεως, είναι θεμιτό τα κράτη μέλη να οργανώνουν τον προγραμματισμό περί των καταστημάτων οπτικών ειδών με τρόπο παρεμφερή του προβλεπόμενου για την κατανομή των φαρμακείων, τούτο δε παρά τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των δύο αυτών ειδών παροχής υπηρεσιών υγειονομικής περιθάλψεως.

Τούτου δοθέντος, με τις διατάξεις που σκοπούν να διασφαλίσουν την ισόρροπη κατανομή των καταστημάτων οπτικών ειδών εντός της επικράτειας και την πρόσβαση σε αυτά πρέπει να επιδιώκεται πραγματικά η επίτευξη των σκοπών αυτών με συνέπεια και συστηματικότητα.

Το Δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εφαρμοστέοι κανόνες διαφέρουν αναλόγως του μεγέθους των δήμων και ότι **η σημαντική διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν οι δημοτικές αρχές στη Σικελία δεν πλαισιώνεται από κανονιστικά κριτήρια, η οικεία ρύθμιση ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα την άνιση πρόσβαση στην ίδρυση καταστημάτων οπτικών ειδών**.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Ιουνίου 2010, [C-570/07 και C-571/07](#), Blanco Pérez και Chao Gómez, βλ. επίσης [AT αριθ. 49/10](#).

Πάντως, δεδομένου ότι με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα λήψεως μέτρων για τη διασφάλιση της ισόρροπης κατανομής των καταστημάτων οπτικών ειδών εντός της επικράτειας, **στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να εξετάσει**, βάσει στατιστικών στοιχείων, τα οποία αφορούν ειδικώς το συγκεκριμένο ζήτημα, ή με άλλα μέσα, **αν οι εν λόγω αρχές κάνουν δέουσα χρήση των δυνατοτήτων αυτών τηρώντας διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, με σκοπό την επίτευξη, κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό, των σκοπών που επιδιώκονται όσον αφορά την προστασία της δημόσιας υγείας στο σύνολο της οικείας γεωγραφικής περιοχής.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582